

F 4 Mängud

Selle mooduliosa eesmärgiks on teavitada täiendkoolituskursusest osavõtjaid asjaolust, et paljud mängud on pärast erivajadustele kohandamist sobivad ka nägemispuudega lastele. Algkooliõpetajad peaksid teada saama kohandatud mängudest, mis on saadaval mänguasjade kauplustes. Peale selle peaksid nad vahetama mõtteid, kuidas nägijatele mõeldud mängu kohandada nägemispuudega laste erivajadustega.

Kestvus	Sisu	Meetod	Meedium
1 30 min	Osalejad proovivad simulatsiooniprille kandes erinevaid mängu.	Vaba aeg mängimiseks; osalejad valivad mängud ja partnerid	Mitmesugused mängud, mittekohandatud mängud, nägemispuudega inimestele kohandatud mängud, nägemispuudeliste spetsiaalselt kavandatud mängud.
2 15 min	Kogemuste vahetamine	Juhitud arutelu	Samad mängud, mis esimeses lõigus

Lisa F 4 a – Arutelu

Mängud

Pärast osalejate poolt saadud kogemusi peaks arutelu jooksul rääkima järgmistest aspektidest:

- Kohandamine peaks vähendama visuaalset informatsiooni (välja arvatud juhul, kui see on vajalik mängu mõistmiseks ja toimimiseks); suurendama kontrastsust; võimalikud on muutused mõõtmetes; vajadusel tuleks sisse tuua reljeefsust.
- Üsna sageli peavad sõnalised ja helilised omadused täiendama nähtavat ja kombitavat informatsiooni. Kõik lapsed õpivad paremini uusi ülesandeid lahendama, kui neile antakse võimalus ise katsetada. See kehtib ka nägemispuudega laste puhul.
- Õpetaja peaks pimedatele või sügava vaegnägevusega lastele lisama suulisi selgitusi kindlate mänguobjektidega hakkamasaamiseks, mitte ainult andma mängureeglid. Mitte mingil juhul ei tohiks lapse kätt juhtida, sest see võib põhjustada taktilise informatsiooni ülekuhjumist.
- Kahe lapse panemine samasse rolli võib soodustada nägemispuudega lapse osalemist mõningates mängudes, sest sellisel juhul ei pea ta sooritama kõiki liigutusi üksinda.
- Nägemispuudega lapse osavõtu mängudest teevad tihti võimalikuks ka muutused mängu tegevuses ja reeglites. Mängudel peaks olema klassiruumis oma kindel koht, nii et nägemispuudega lapsel oleks võimalik neid mängu iseseisvalt kätte saada ja pärast tagasi panna.

Lisa F 4 b**Sobivate mängude ja mänguasjade valikuline nimekiri***Lauamängud*

- Taktiilne või visuaalne täring, täringu raputamise tops ja servadega täringulaud.
- Erinevate kujunditega (värvide asemel) varustatud lauamängud, erinevate tekstuuridega, punktkirjatähtede või sõnadega (näiteks laevade pommitamine, *Cluedo*, *Monopol*, *Scrabble*), suurendatud mängukaadid või suurte detailidega puzzled, või samad detailid piltkirjaga; suurte klotside ja/või reljeefsete punktidega domino.
- Male pimedatele
- Reljeefne või haistetav *Memory*
- Helil, tekstuuril, kujul, värvusel, lõhnal või suurusel põhinevad kokkusobitamismängud
- Puidust klotsid - krõpsudega
- *Kapla* - krõpsudega
- Puidust kruvidega ehitusmängud
- *Lego Creator* (põhiklotside kogum) ja *Duplo* (suurte klotsidega lego)
- „Sule karp“. Puidust täringumäng kahele

Lisa F 4 c**Valikuline loetelu nägemispuudega algkooliõpilastele sobivatest arvutimängudest**

Siin on kogum mängu, mida võib jagada kaheks osaks. Esiteks on loetletud ajakirjad nägemispuudega mängijate jaoks. Seejärel järgneb veebiaadresside nimistu, kust saab mängu alla laadida või osta.

- [Audyssey](http://www.geocities.com) – (www.geocities.com) üle nädala ilmuv ajakiri, milles tuuakse ära arvutimänge pimedatele.
 - Audyssey Game List serve – hea lehekülg lemmikmängude üle arutlemiseks, vihjete ja info saamiseks, mõttevahetuseks kolleegidega olemasolevatest väljalasetest, samuti ka uutest mängudest ja kättesaadavatest *online* mängudest. Liitumiseks tuleb saata email aadressile listserv@espssoftworks.com tekstiga „*subscribe audlist*“.
- [Challenger magazine](http://www.crisscrosstech.com) (www.crisscrosstech.com) – heliajakiri pimedatele maletajatele.
- [Accessible Games](http://www.gamesfortheblind.com) (www.gamesfortheblind.com)– See lehekülg on spetsiaalselt kujundatud ja arendatud pimedate programmeerijate poolt pimedale mängijale.
- [Ann Morris](http://db.annmorris.com) (<http://db.annmorris.com>) – mängud, mida saab osta
- Bavisoft. Tarkvara pimedatele ja vaegnägijatele. (www.bavisoft.com) – Akustiliste mängude tulevik.
- Cathy's Newsstand – Lihtsalt lõbusad, interaktiivsed mängud (www.cathyanne.com)
- [Disability Specialties -- COMPUTER GAMES](http://www.disabilityspecialties.com) (www.disabilityspecialties.com) – Mängud ja lõbu väga noortele nägemispuudega arvutikasutajatele
- [ESP Softworks](http://www.espssoftworks.com) (www.espssoftworks.com)
- [Free Baseball](http://www.toad.net) (www.toad.net) (korvpalli) mäng

- [Games for the Blind](http://www.rene4u.com) – (www.rene4u.com) neli tasuta mängu allalaadimiseks pimedatele.
- [G M A Games](http://www.rene4u.com) (www.rene4u.com) – Mängud just nägemispuudega inimestele. GMA kontsentreerub kõrgekvaliteedilistele *Windows*-keskkonna mängudele.
- [KChess Elite \(jookseb Window Eyes all – male\)](http://www.arkangles.com) (www.arkangles.com)
- [Kitchen's Inc](http://www.simcon.net) (www.simcon.net) – keelesõbralikud ja vabalt saadavad mängud DOSi ja Windowsi keskkonna jaoks kujundatud pimedate programmeerija poolt.
- [MindsEye2](http://www.mindseyes2.bigstep.com) (www.mindseyes2.bigstep.com) – arendab tarkvara ja pakub kohandatud lahendusi nägemispuudega inimestele.
- [Personal Computer Systems Home Page](http://www.pcsgames.com) (www.pcsgames.com) – Pimedale kasutajale kujundatud arvutimängud.
- Shades of Gray on the Darkside – Kõnesõbralikud mängud (http://user.mc.net.pb357/games_html/games.html).
- The Outpost – tekstil põhinevad arvutimängud – (<http://members.fortunecity.com>) *Infocomi The Lost Treasure* (Kaotatud varandus), tekstil põhinev seiklusmäng. Seal on piirikonnad ringikäimiseks, varandused avastamiseks ja müsteeriumid lahendamiseks.
- [VI Guide's Entertainment page Computer Games](http://www.viguide.com) (www.viguide.com)– Sellelt leheküljelt võite leida viiteid mängudele, mis on mõeldud nägemispuudega lastele. Mõnikord viidatakse, mida ei peaks ostma, mõnikord antakse nõu, missugusel tasemel suudab laps iseseisvalt mängida.